

SVĖDASŲ VARPAS

2018 m. sausio mėn.

Nr. 1 (19)

Leidžiamas nuo 2016 m. liepos 1 d.

Svėdasų bendruomenė. Pokyčiai, aktualijos, planai

Naujasis Svėdasų bendruomenės valdybos pirmininkas Arvydas Kilius

Lapkričio mėnesį vykusiame ataskaitiniame rinkiminiame Svėdasų bendruomenės susirinkime buvo išrinktas naujas bendruomenės valdybos pirmininkas Arvydas Kilius. Jaunas, aktyvus, perspektyvus. Paprašėme jo pasidalinti mintimis apie naujas pareigas ir ateities planus.

Esate kilęs ne iš Svėdasų. Kaip sekasi sutarti su žmonėmis? Ar nebaugina?

Gyvenu čia gana seniai, įpratau, o ir žmonės čia geri. Kuriuos pažįstu, su kuriais dirbame kartu, visi puikūs, draugiški, aktyvūs. Tikrai negąsdina, viską galima išspręsti, aptarti, nutarti.

Kokią veiklą planuojate? Ar bus kokių nors kardinalių pokyčių?

Kardinalių pokyčių tikrai nebus, juolab, kad komanda praktiškai liko ta pati. Tęsime vykdomus projektus, rašysime naujus, organizuosime mokymus... Taigi, kalbinsime, įsiklausysime, veiksime. Norėtusi, kad veikiančios įstaigos – seniūnija, biblioteka, AKC Svėdasų filialas, gimnazija, darželis – aktyviai įsitrauktų į bendruomenės veiklą, taip būtų galima operatyviau reaguoti ir visiems kartu spręsti kylančias problemas. Aktualius klausimus ir jų sprendimą aktyviau derinti su rajono valdžia.

Nors gyvenimo kokybė Svėdasuose gerėja, bet to nepakanka, kad jie klęstėtų, o ne nyktų. Tad svarbus tikslas – ieškoti

galimybių ir būdų išsaugoti esamas ir kurti naujas darbo vietas Svėdasuose, prioritetą teikiant vietiniams gyventojams. Naudojamasis proga, kviečiu visus ieškančius darbo (nebūtinai pilnai darbo dienai) kreiptis į mane. Šiuo metu sudarinėjamas žmogiškųjų išteklių sąrašas.

Pasidžiaukite, ką jau pavyko nuveikti?

Dar labai mažai laiko praėjo nuo mano pirmininkavimo pradžios. Pagrindiniai buvo Kalėdinio laikotarpio renginiai: tradicinis miestelio eglutės įžiebimas, kūrybinės dirbtuvėlės savaitgaliais.

Labai šilta, smagi bendruomenės akcija – dovanų rinkimas vienišiams ir senjorų amžiaus sulaukusiems gyventojams. Džiugu, kad dovanas ir lėšas joms pirkti skyrė ne tik vietiniai gyventojai, bet ir kituose miestuose gyvenantys Svėdasams neabejingi žmonės. Su džiaugsmu, o neretai ir ašaromis akyse, buvo priimtos Svėdasų bendruomenės Kalėdų senio dovanos. Tai verčia susimąstyti, kad kai kam dažnai dar trūksta nuoširdaus dėmesio, gero žodžio. Kurkime gražesnius, vieningesnius, patrauklesnius Svėdasus kartu!

Dėkojame už pokalbį ir linkime sėkmės!

Pokalbį užrašė Alma Švelnienė

Knyga apie Rokiškį į Svėdasus atkeliavo iš JAV

Praėjusių metų pabaigoje į Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnaziją atkeliavo dovana iš JAV – ką tik anglų kalba išleista knyga „Yizkor Book of Rokiskis“. Philip Shapiro, kurio protėviai kilę nuo Kamajų, mums padovanojo šią knygą neatsitiktinai – joje 658 puslapyje išspausdintas planas „Čia jų gyventa prieš karą“, kurį 2005 m. sudarė Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos mokiniai, kai buvo vykdomas projektas „Svėdasų miestelio žydai“. Knygoje „Yizkor Book of Rokiskis“ yra ir daugiau medžiagos, apie Svėdasuose gyvenusius žydus, tiesa, jau kitų autorių parengtos.

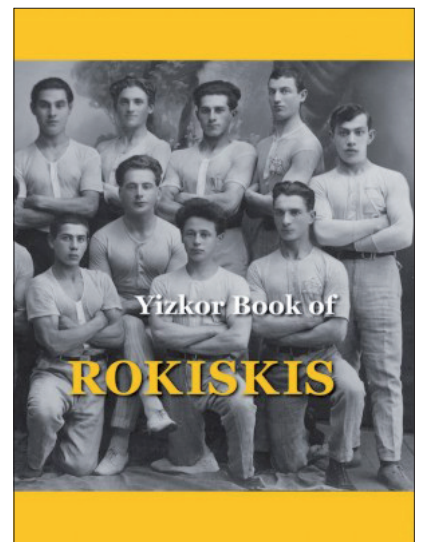
Kai supranti, kad mūsų gimnazistų ir mokytojų atliktas darbas yra ne vienadienis, o turi išliekamąją vertę, apima malonus

pasitenkinimo jausmas.

Philip Shapiro, vienas iš knygos autorių, lankėsi Svėdasuose dar vasarą. Susidomėjęs mūsų projektu, paprašė leidimo spausdinti planą, be to, pasiūlė svėdasiškių atsiminimus apie miestelyje gyvenusius žydus išversti ir išspausdinti JAV. Jis mums suteikė įdomios naujos informacijos apie 1944 m. iš Svėdasų išvežtų žydų sušaudymo vietą.

Taigi daugiau nei prieš dešimtmetį pradėtas projektas pasitarnauja istorinės – kultūrinės atminties išsaugojimui ir tęsiasi. Norinčius paskaityti knygą kviečiame į Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos muziejų.

Joana Gutmanienė

Kalėdiniai renginiai Daujočių bendruomenėje

Aktyvus ir gausus dalyvavimas bei kartu praleistas Kalėdinis vakarėlis parodė, kad mes mokame ne tik dirbti, bet ir linksmintis! Galime didžiuotis, kad Daujočių žmonės dar turi parako. Tereikia tik vieno mažo žingsnelio ir mes visi kartu būsimė dar stipresni. Savo entuziazmu ir dalyvavimu parodėme, kad mokame atgaivinti gražias lietuviškas tradicijas dirbti ir švęsti kartu. Kaip sakoma „vienas už visus, visi už vieną“! Mes pribrendome permainingoms mūsų širdyse, ir tikime, kad jos padės mums gyventi daug prasmingiau.

Siekiant puoselėti Kalėdų ir Naujųjų metų švenčių kūrimo tradicijas, Daujočių bendruomenė tradiciškai organizavo konkursą „Pasipuoškime šventėms“, kuriame aktyviai dalyvavo gyventojai. Konkurso „Pasipuoškime šventėms“ vertinimo komisija, susidedanti iš pirmininko Povilo Pretkaus, komisijos narių Romualdo Eiduko ir Irinos Gudalienės, vertino originaliausiai ir

išradingiausiai pasipuošusius. Konstatuota, kad Daujočiuose tikrai daug su gera fantazija šventiškai papuoštų sodybų. Daujočių bendruomenės vertinimo komisija, susumavusi rezultatus, išrinko 5 nugalėtojas. Beje, reikia pabrėžti, kad ta patys dalyviai negali būti renkami nugalėtojais 2 metus iš eilės. Konkurso laimėtojais paskelbtos Stefanijos, Ingridos ir Manto Ivanauskų, Zinaidos ir Stasio Masiulių, Elvyros Čizokienės, Gitanos ir Raimondo Smedžių bei Ritos ir Rimanto Palskių sodybos. Jos buvo apdovanotos Daujočių bendruomenės padėkos raštais. Apdovanojimai nugalėtojams buvo įteikti šventinio kalėdinio renginio, įvykusio Daujočių bendruomenės namuose metu.

Daujočių vaikučiai tradiciškai tretie metai iš eilės sulaukė Kalėdų Senelio ir gražiosios Snieguolės, kurie dar nepamiršo kelio į Daujočių bendruomenės namus. Belaukdami repetavo ir paruošė Kalėdų Seneliui įvairių siurprizų. Kalėdų Senelis

vaikučiams už gražiai atliktus eilėraštkus atidarė didelį maišą, apdovanojo visus atsivežtomis dovanėlėmis. Beje, Kalėdų Senelį maloniai nustebino ir savo gražius anūkėlius atlydėjusios mielos močiutės, kurios gražiai padėklamavo dar nepamirštas vaikystės eiles, pridėdamos ir savos kūrybos labai nuotaikingus ir prasmingus posmelius. Išlydėję Kalėdų Senelį ir gražiąją Snieguolę vaikučiai turėjo galimybę savo sėkmę išbandyti Laimės Šulinyje, ir kurio traukė vienas už kitą geresnius laimikius. Šventės dalyviai dar ilgai suko smagius ratelius, žaidė įvairius žaidimus.

*Aleksas Aleksūnas,
Daujočių bendruomenės pirmininkas*

Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos bendruomenė pasitiko Kalėdas

Artėjant gražiausioms metų šventėms, Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos bendruomenė susirinko pabūti kartu, kad pajustų kalėdinę dvasią, šilumą ir jaukumą.

Nepaprastai gera, kada šventę kuriame kartu ir joje dalyvaujame ne kaip žiūrovai, o stengdamiesi uždegti žiburį kiekvieno širdyje savo buvimu, aplodismentais, nuo-

širdžiu dainuojančių, deklamuojančių, šokančių palaiikymu.

Ansamblio, solinių dainų skambesys, užburiantys Aušrinės ir Olivijos balsai, pri-tariant gitarai, širdį veriantys garsai, kurie suskamba Erikai prisilietus prie akordeono, Nojaus pakeliantis nuotaiką birbyne atliekamas „Tvistas“, nuotaikingas septintokų „Gransveras“ ir Simono skaitomos D. Pošiūnienės eilės – tai nuoširdi ir šilta mokinių dovana gimnazijos bendruomenei.

Kiekvienas iš mūsų pajutome širdyje virpuliuką, klausydami prasmingų ir teikiančių viltį gimnazijos vadovų linkėjimų, o akyse kaupėsi ašaros, kai tarsis apvaikuojanti renginį suskambo mokytojų atliekama daina...

Nuoširdžiausiai linkėdami kiekvienas dovanojome puodelius – šilumos ir jauku-

mo simbolius. O linkėjimai tikrai išsipildys, juk šiuo šventiniu laikotarpiu sakomi žodžiai turi magišką galią...

Muzikos mokytoja Sigutė Kovienė

Knygos „Minčių voratinkliai“ sutiktuvės

„Kiekvienas akmuo priima žmogų ir veikia jį teigiamai, jie visi dalinasi savo energija ir leidžia žmogui kurti su jais ryšį, todėl iš esmės galima „prisijaukinti“ bet kurį akmenį“, – teigia svėdasiškė, mineralų žinovė p. Jūratė Gliaudelytė 2017 metų žurnalo „Raktas“ 24-ame numeryje.

Nesuvokiu kiek reikėjo įdėti energijos, dvasinių ir fizinių pastangų labdaros ir paramos fondo įkūrėjai bei vadovei Aldonai Širvinskienei, kolei „prisijaukino“ „Baltąjį balandį“. Šis fondas remia poetus ir kitus talentingus žmones nuo 2007 metų.

Ponia Aldona į poezijos vandenynus „paniro“ 2002 metais. Yra išleidusi 32 poezijos ir prozos knygas. Jos eilės glaudžiasi ir bendruose rinkiniuose.

2017 metų gruodžio 2 dieną literatūros mylėtojai rinkosi į Svėdasų bibliotekos galeriją susitikti su poete – rašytoja, pasiklausti šiltų, iš širdies į širdį krįtantčių žodžių. Svečius, kurių tarpe p. Aldonos brolis Mindaugas Gudonis ir brolienė Vida, buvę mokytojai, kaimynai ir, žinoma,

Aldona Širvinskiene

draugai pasveikino ir šventės seką pristatė bibliotekos darbuotoja p. Asta Medinienė.

Apie p. Širvinskienės kūrybinę veiklą, apie ką tik išleistą knygą „Minčių voratinkliai“, dėl kurios nūnai susirinkome, išsamiai papasakojo mokslininkas, bib-

liotekininkas, bibliografas, pedagogas, Lietuvos bibliotekininkų draugijos įkūrėjas Vytautas Rimša. Smagu klausytis ir regėti žmogų, kuris Svėdasus iš Vilniaus aplanko ne tik margaspalvę vasarą, bet ir niūrokaį darganotą rudenį.

Popietę pagyvino gitaros skambesys Algio Martinonio atliekamos dainos.

Renginio eigoje per salę „keliavo“ daili dėžutė, dovana – siurprizas nuo bibliotekos darbuotojų. Joje susirinkusieji „slėgė“ lapiuose įrašytus savo linkėjimus.

Pamaloninta gėlėmis, dovanomis, lavi- na šiltų žodžių, šventės „kaltininkė“, plačiai šypsodamasi, pakvietė kūrybos gerbėjus prie jaukaus vaišių stalo.

Besikalbant, polemizuojant apie jos parašytas knygas, nepastebėjome kada ėmė temti. Ach, kokios trumpos rudens dienos! Jos surenka valandas lygu brangakmenius, nusineša ir prigludžia tamsiame laikotarpy paros.

Vidutė Kazlauskienė

Knyga „Azuritijos kardinolai“ sutikta kaip geras draugas...

Romano aut. J. Žąsinaitė

Iš kairės: solistė R. Juzukonytė, romano aut. J. Žąsinaitė, dail. Goda Balbieriūtė, prof. A. Tyla, rašytoja G. Adomaitytė

Knygos viršelis

Vilniaus anykštėnų sambūrio taryba, nuo pat įkūrimo, turi keletą prasmingų savo tradicijų. Viena iš jų – kasmet (pavasarij ir rudenį) pristatyti sambūrio nariams naujas kraštiečių knygas. Beje, šie renginiai yra populiarūs ir laukiami.

Puoselėjant minėtą tradiciją, 2017 m. rudenį VAS taryba ir knygos autorė vėl pakvietė kraštiečius į naujos knygos sutiktuves Lietuvos rašytojų sąjungoje (Sirvydo g. 6).

Neilgai trukus, vėsoką spalio 2 dieną, pirmadienį, po visų dienos darbų į salę susirinko daug literatūros ir skaitymo mylėtojų: VAS narių, Svėdasiškių draugijos „Alausas“ atstovų ir kitų Vilniaus anykštėnų, taip pat autorės artimųjų, draugų, bičiulių.

Vilniaus anykštėnų sambūrio narės, rašytojos, dr. Jurgos Žąsinaitės knygos „Azuritijos kardinolai“ sutiktuvių šventinę programą pradėjo (o paskui muzikiniais kūriniais ją paįvairino bei užbaigė) Operos ir baleto teatro solistė Rasa Juzukonytė. Po jos autorė, dr. J. Žąsinaitė (tikroji pavardė Jurgita Gedminienė) trumpai prisiminė savo mokslinę bei literatūrinę veiklą ir 2008 m. išleistą pirmąją apysaką „Akmeniniai Avondalio namai“. Paskaitė ji visiems ir keletą naujojo savo romano ištraukų.

Apie knygos „Azuritijos kardinolai“ siužeto vingius bei istorinį pagrįstumą, stilių ir jo ypatumus, veikėjų paveikslus, poelgius, tipus bei jų socialinį ir psichologinį pagrįstumą, taip pat romano kalbos stilių

ir menines priemones plačiai kalbėjo istorikas, prof. Antanas Tyla, plačiai žinoma rašytoja Gintarė Adomaitytė ir literatūrologė, LEU doc. Žydronė Kolevinskienė.

Kraštietės romaną oponentai sutiko, kaip gerą draugą ir įvertino labai pozityviai. Išskirtinai buvo pabrėžtos ir originalios siužeto konstrukcijos bei stiliaus ir kalbos ypatumai. Paskui rašytoja, padėkojusi renginio dalyviams, užrašė daug autografų.

Knygos sutiktuvės baigėsi jaunos dailininkės Godos Balbieriūtės išpūdingos akvarelių bei piešinių parodos „Augalai ir grybai“ atidarymu. Ją kraštiečiams pristatė pati parodos autorė.

Vytautas Rimša

Garbi Anykščių bibliotekos sukaktis

Užbaigdamą 2017 metus, gruodžio 8 d. Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešoji biblioteka gražiai pažymėjo veiklos 80-metį. Ji buvo įkurta priėmus „Valstybinių viešųjų bibliotekų įstatymą“ ir pradėjus 1937 m. steigti Lietuvoje naujas valstybines viešąsias bibliotekas. Savo veiklą ji pradėjo kovo 15 d.

Per visą šį laikotarpį ne kartą keitėsi Anykščių bibliotekos pavadinimai, vadovai, darbuotojai ir patalpos, bet niekada nenustojo veikusi. Ji visą laiką nuosekliai teikė savo paslaugas rajono gyventojams ir tobulino darbą. Pastaruoju metu Anykščių VB įsikūrė naujuose, specialiai jai suprojektuotuose bei pastatytuose rūmuose ir tapo svarbiu rajono gyventojų mokslo, informacijos, edukacijos, kultūros ir profesinių poreikių tenkinimo centru – rimtu kūrybinio bei dvasinio jų gyvenimo pagalbininku bei šaltiniu. Dirbdami bibliotekoje, aukšto profesinio meistriškumo pasiekė ir daugelis jos darbuotojų.

Turtingą bibliotekos veiklą puikiai atspindi ir jos istoriografija. Per 80 metų apie bibliotekos istoriją, darbo patirtį ir ypatumus parašyta šimtai įvairaus lygio rašinių, VB sukaupia dešimtys straipsnių iškarpu bylų, kartotekų. Vien 2007 m. Audronės Berezauskienės parengtoje knygoje „Anykščių biblioteka istorijos vingiuose: 1937–2007“ apie VB darbus ir

*Biblioteką sveikina LR Seimo nariai
A. Baura (dešinėje) ir S. Jovaiša*

patirtį užregistruota net 319 publikacijų. O kur dar paskutinis dešimtmetis? Kadaisė semtis darbo patirties į šią Anykščių VB važiuodavo iš Vilnijos rajonų, o dabar neretai čia apsilanko kolegos ir iš visos Panevėžio apskrities. Visiems čia buvo ir dabar yra ko iš anykštėnų pasimokyti. Tuo įsitikinau pats, daug metų metodiškai ku-

ruodamas šią biblioteką ir kaip ant delno matydamas jos darbų pažangą.

Mačiau ne kartą, kaip aukštai vertina VB darbą ir patys Anykščių gyventojai bei rajono vadovai. Jubiliejaus proga biblioteką irgi aplankė bei nuoširdžiai pasveikino LRS nariai – kraštiečiai Antanas Baura ir Sergejus Jovaiša, meras Kęstutis Tubis, vicemeras Sigutis Obelevičius, daug rajono įstaigų atstovų, taip pat Vilniaus anykštėnų delegacija – pirm. Regina Smetonaitė, prof. Antanas Tyla, dr. Irma Randakevičienė, Janina Baublienė. Atvyko Anykščių VB pasveikinti ir kolegos iš kaimyninių Kupiškio, Panevėžio. Pasvalio, Rokiškio, Utenos ir Zarasų rajonų bibliotekų.

Oficialioji šventės programa buvo įdomi, tad niekas nuobodžiavo. Iš karto visi buvome pakviesti į foto sesiją, paskui – į parodos „Bibliotekos, įsteigtos Lietuvoje 1937 m.“ atidarymą. Po to, jau skubėjome į dir. Romo Kutkos vadovaujamą diskusiją apie socialinę VB prestižą. O galiausiai – ir į iškilmingą jubiliejaus paminėjimą bei darbuotojų ir garbių veteranų apdovanojimus. Juos ir šią programą užbaigė dir. R. Kutkos padėka visiems dalyviams bei įspūdingas ir smagus muzikinės grupės „Gražioji Amerikos klasika“ (vad. Dainotas Varnas) iš Vilniaus koncertas.

Rimantas Vyturys

Šventinis koncertas „Iš širdies į širdį“

Jau daug metų Anykščių KC Svėdasų skyriaus meno mylėtojai gruodžio 30 dieną sukviečia žmones į tradicinį renginį tradiciniu pavadinimu „Iš širdies į širdį“. Tai lyg ataskaita už praėjusių metų veiklą – dainos, skaitovai, lengvas humoras – dalinamasi viskuo, kas geriausia per metus išmoka, paruošta.

Šių metų pasirodymas taip pat nebuvo išimtis. Beveik pusantros valandos trukęs koncertas įtraukė žiūrovus – jie dainavo, plojo, juokėsi, gal kuris ir ašarą nubraukė. Svarbu, kad širdys neliko abejingos. Ir žiūrovai ir dalyviai neskubėdami, šypsodamiesi skirstėsi namo. Vieni nuoširdžiai atidavę, kiti besąlygiškai priėmę.

Ramunė Lapienytė

Šį leidinio numerį finansavo verslininkas Petras Baronas

Leidėjas Svėdasų literatų klubas „Sietuva“,
kodas 154314137
ISSN 2424-5801
Vyr. redaktorė Alma Švelnienė
tel. 8 615 91268

Redakcinė kolegija:
Vytautas Rimša (pirm.) tel. 8 608 27882
Stasys Gavenavičius (sekr.) tel. 8 677 71514
Joana Gutmanienė tel. 8 682 16971
Asta Medinienė tel. 8 678 32056

Spaustuvė „Morkūnas ir Kū“,
Draugystės g. 17, LT-51229 Kaunas
El. paštas: spaustuvė@morkunas.lt
Maketuotojas Rimantas Leitanas